

בקיצור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת מגילה דף טז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

הערה חשובה: המילים המודגשות הן תמצית העניינים וניתן לקרוא אותן בפני עצמן כסיכום מהיר.

דף טז

גם נערי המלך היו שונאים את המן

כששאל אחשורוש, "מה נעשה יקר וגדולה למרדכי על זה", "ויאמרו נערי המלך משרתיו לא נעשה עמו דבר".

ואמר רבא, שלא אמרו כן מפני שאוהבים את מרדכי, אלא מפני ששונאים את המן.

המן הכין העץ לעצמו

מבואר במגילה, שהמן "בא לחצר בית המלך החיצונה, לאמר למלך לתלות את מרדכי, על העץ אשר הכין לו", ודרשו חכמים, "הכין לו", לעצמו הכין.

אחשורוש מצווה את

המן לעשות כבוד למרדכי

כשאחשורוש שאל את המן, "מה לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו", היה המן סבור שהכוונה אליו, וענה "יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך ואשר נתן פתח מלכות בראשו. ונתון הלבוש והסוס על יד איש משרי המלך הפרתמים והלבשו את האיש אשר המלך חפץ ביקרו והרפיבהו על הסוס ברחוב העיר וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו".

אמר לו אחשורוש – "מהר קח את הלבוש ואת הסוס באשר דברת ועשה כן למרדכי".

שאל המן – איזה מרדכי? השיב לו אחשורוש "היהודי".

חזר המן ושאל – הלא הרבה מרדכי יש ביהודים. והשיב לו אחשורוש "היושב בשער המלך".

אמר לו המן – די לו שיתנו לו כפר אחד או נהר אחד לגבות בו מכס. השיב לו אחשורוש, גם זאת תן לו, "אל תפל דבר מכל אשר דברת".

מלא קמיצה של מנחות

דחתה עשרת אלפים ככר כסף

מאחר שנצטווה המן לעשות למרדכי את הכבוד המבואר לעיל, הלך המן אצל מרדכי, ומצאו שישבו תלמידיו לפניו, והיה מראה להם הלכות קמיצה, שהיה דורש בענינו של יום, וששה עשר בניסן היה, הוא יום תנופת העומר.

כיון שראה אותו מרדכי שהוא יוצא לקראתו וסוסו אחוז בידו, ירא, ואמר לחכמים שלפניו, רשע זה בא להרוג אותי, לכו מפניו שלא תכו בגחלתו.

ובאותה שעה נתעטף מרדכי, ועמד לו להתפלל. בא המן וישב לו לפניו, והמתין עד שסיים מרדכי תפילתו.

שאל אותם המן, במה אתם עוסקים? ואמרו לו, בזמן שבית המקדש קיים, מי שמתנדב מנחה מביא מלא קומץ סולת, ומתכפר לו.

אמר להם המן, בא מלא קומץ קמח שלכם, ודחה עשרת אלפים ככרי כסף שלי.

אמר לו מרדכי, רשע, עבד שקנה נכסים, עבד למי ונכסים למי, כלומר כל אותו כסף שאתה אומר שלך הוא ובו בקשת להשמידנו, לא שלך הוא אלא שלי, שמכרת עצמך לי לעבד, וכל מה שקנה עבד קנה רבו.

המן רוחץ ומספר את מרדכי

אמר לו המן, קום לבוש בגדים אלו, ורכב על סוס זה, שכך רצון המלך.

אמר לו מרדכי, איני יכול, עד שאכנס לבית המרחץ לרוחץ ולהסתפר, שאין זה דרך ארץ להשתמש בבגדי המלך כך.

שלחה אסתר, וצוותה לכל הבלנים והספרים שיחביאו עצמם, ומאחר שלא נמצא בלן או ספר, על כרחו הכניסו המן בעצמו לבית המרחץ, והרחיצו, והלך והביא מספרים

לקבלת ה"בקיצור" לחץ כאן

רוכש/מוכר דירה?

לחץ כאן לפנינה לעו"ד עם ניסיון רב

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת מגילה דף טז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

מביתו, וספרו.

ובתוך כך שהיה המן מספר את מרדכי, נאנח. שאל אותו מרדכי, מדוע אתה נאנח. והשיב לו המן, אדם שהיה חשוב למלך מכל השרים, נעשה עתה בלן וספר.

אמר לו מרדכי, רשע, וכי לא הייתי ספר של כפר קרצום. ושנינו בברייתא שעשרים ושתים שנה היה ספר של כפר קרצום.

המן מרכיב את מרדכי ברחובות העיר

לאחר שסיפר המן את מרדכי, הלבישו את הבגדים, ואמר לו, עלה ורכב.

אמר לו מרדכי, איני יכול, כי נחלש כוחי בימי התענית. התכופף המן, ועלה עליו מרדכי.

וכשעלה מרדכי, בעט בו בהמן. שאל אותו המן, וכי לא נאמר אצלכם, "בְּנִפְל אוֹיְבְךָ אֶל תִּשְׁמַח" (משלי כ"ד י"ז).

השיב לו מרדכי, כל זה באויב ישראל, אבל בכם נאמר, "וְאֵתָה עַל בְּמוֹתֵינוּ תִדְרֹךְ" (דברים ל"ג כ"ט)

הלך המן לפני מרדכי ברחובות העיר, "וַיִּקְרָא לְפָנָיו כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הִמְלִיךְ חָפֶץ בִּיקְרוֹ".

בתו של המן שופכת

עליו עביט של בית הכסא

כשהגיעו מרדכי והמן לשביל שלפני בית המן, ראתה בתו של המן, שהיתה עומדת על גג הבית, והיתה סבורה שהרוכב הוא אביה וההולך לפניו הוא מרדכי.

נטלה כלי חרס של בית הכסא, והשליכה על ראשו של אביה.

הרים המן את עיניו, וראתה בתו שאביה הוא, נפלה מהגג לארץ, ומתה.

מרדכי שב לתעניתו

והמן חוזר אבל וחפוי ראש

"וַיֵּשֶׁב מְרֹדְכִי אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ", אמר רב ששת, ששב לשקו ולתעניתו. שאותו יום היה יום שלישי לתענית, שהרי התחילו להתענות בארבעה עשר בניסן.

"וְהָמָן נִדְחַף אֶל בֵּיתוֹ אֲבֵל וְחָפוּי רֹאשׁ", "אֲבֵל" על בתו שמתה, "וְחָפוּי רֹאשׁ" על שארע לו.

חכמה באומות

מתחילה נאמר, "וַיִּסְפֹּר הָמָן ... וְלָכֵל אֶהְבִּיּוּ ...", ולאחר מכן נאמר, "וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו ...", הרי שנקראו אוהביו חכמים.

וכן אמר רבי יוחנן, כל האומר דבר חכמה אפילו באומות העולם, נקרא חכם.

זרע ביהודים שאי אפשר לנצח אותו

כשסיפר המן לאשתו ואוהביו את שארע לו, אמרו לו, "אם מְזַרְע הַיְהוּדִים מְרֹדְכִי אֲשֶׁר הַחֲלוֹת לְנִפְל לְפָנָיו לֹא תוּכַל לוֹ". כלומר, יש זרע ביהודים, שאם הוא בא מהם, לא תוכל לו, והוא אם בא מאחד מהשבטים הללו, יהודה ובנימן ואפרים ומנשה.

אם בא משבט יהודה לא תוכל לו, שנאמר ביהודה, "יְהוּדָה אֶתָּה יוֹדוּךָ אַחִיד יִדְךָ בְּעֶרְףְּ אִיבִידָה שְׂפִתָּהוּ לֶךָ בְּנִי אֶבִידָה" (בראשית מ"ט ח').

וכמו כן, אם בא מבנימין או אפרים או מנשה לא תוכל לו, שנאמר בהם, "לְפָנָי אֶפְרַיִם וּבְנֵימָן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרָתְךָ וְלָכָה לִישַׁעְתָּה לָנוּ" (תהלים פ"ג).

שתי נפילות

חכמיו ואשתו של המן סיימו דבריהם ואמרו לו שאם מרדכי מזרע שלא יוכל לו, הרי "כִּי נָפֹל תִּפּוֹל לְפָנָיו".

ודרש רבי יהודה בר אלעאי, שתי נפילות הללו למה?

אמרו לו, אומה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים, כשהם יורדים, יורדים עד עפר, וכשהם עולים, עולים עד לכוכבים.

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת מגילה דף טז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

ביאת המן למשתה ביום השני

תוך כדי שסיפר המן לאשתו ואוהביו את שארע לו, ואמרו לו מה שאמרו.

"וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ וַיְבַהֲלוּ לְהַבִּיא אֶת הַמֶּן אֶל הַמְּשֻׁתָּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה אֶסְתֵּר", כלומר הביאוהו בבהלה, ולא רחץ יפה מטינופו.

"כִּי אֵין הֶצֶר שׁוֹה בְּנֹזֵק הַמֶּלֶךְ"

אסתר אמרה על המן, "כִּי אֵין הֶצֶר שׁוֹה בְּנֹזֵק הַמֶּלֶךְ", כלומר, לא אכפת לו מנזק המלך.

וכוונתה לומר לו, קינא בושת, וגרם להרגה, בלא לחוש לנזק המלך. ועתה מקנא בי, ורוצה להרגני, בלא לחוש לנזק המלך.

דרך דיבור אחשורוש עם אסתר

לאחר שאמרה אסתר לאחשורוש, "כִּי נִמְכַרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד ...", נאמר,

"וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחְשֻׁרוּשׁ וַיֹּאמֶר לְאַסְתֵּר הַמֶּלְכָּה ...".

וביאר רבי אבהו, למה נאמר שתי פעמים "וַיֹּאמֶר"?

ללמד, שמתחילה כשלא ידע שהיא מיוחסת, היה מדבר עמה על ידי תורגמן, שאין דרך המלכים לדבר עם מי שאינו מיוחס.

וכיון שאמרה לו שבאה מבית שאול והיא בת מלכים היא, מיד דיבר עמה בלא תורגמן, וזהו שנאמר בפעם השניה, "וַיֹּאמֶר לְאַסְתֵּר הַמֶּלְכָּה", לאסתר עצמה.

"אִישׁ צַר וְאוֹיֵב"

כששאל אחשורוש את אסתר מי הוא שמלאו לבו להשמיד את עמה. ענתה לו, "אִישׁ צַר וְאוֹיֵב הֶמֶן הָרַע הַזֶּה".

ולכאורה אריכות לשון יש כאן, ודי היה לה לומר "אִישׁ צַר וְאוֹיֵב זֶה", או "הֶמֶן הָרַע הַזֶּה".

וביאר רבי אלעזר, שמתחילה כשאמרה "אִישׁ צַר וְאוֹיֵב", הראתה על אחשורוש. ובא מלאך וסתר ידה כלפי המן, וסיימה "הֶמֶן הָרַע הַזֶּה".

אחשורוש הלך ושב כשהוא כועס על המן

לאחר ששמע אחשורוש את דברי אסתר, נאמר, "וְהַמֶּלֶךְ קָם בְּחִמְתּוֹ מִמְּשֻׁתָּה הַיַּיִן אֶל גִּנַּת הַבַּיִת... וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבַּיִת אֶל בַּיִת מְשֻׁתָּה הַיַּיִן".

מקיש שיבה לקימה, לומר, כשם שקם מהסעודה בחמתו על המן בגלל מה ששמע מאסתר בסעודה, כך שב בחמתו על המן מחמת מה שארע בגנת הבית.

שכשהלך לגנת הבית מצא מלאכי השרת שנדמו לו כאנשים, והיו עוקרים אילנות בבוסתנו. שאל אותם מה מעשיכם? ואמרו לו שכך ציוה אותם המן. ודבר זה הוסיף אצלו כעס על המן.

נפילת המן על המטה

כששב אחשורוש מגינת הבית נאמר, "וְהִקְמֵן נֶפֶל עַל הַמֶּטֶה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ".

לא נאמר נֶפֶל לשון עבר, לומר שכבר נפל קודם לכן, אלא נאמר נֶפֶל לשון הווה.

וביאר רבי אליעזר, מלמד שהיה רוצה לקום, ובא מלאך והפילו עליה.

אמר המלך אוי ממה שעושה לי בבית, אוי ממה שעושה לי בחוץ.

וזהו שנאמר, "וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם לְכַבּוֹשׁ אֶת הַמֶּלְכָּה עַמִּי בְּבַיִת", כלומר גם זה נוסף על אחר.

חרבונה

לאחר הדברים הללו שהכעיסו על אחשורוש על המן, נאמר "וַיֹּאמֶר חֲרַבּוֹנָה אָחִיד מִן הַסָּרִיסִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה הָעֵץ אֲשֶׁר עָשָׂה הֶמֶן לְמַרְדְּכָי אֲשֶׁר דָּבַר טוֹב עַל הַמֶּלֶךְ עִמָּד בְּבַיִת הֶמֶן גְּבַהַּ חֲמֻשִׁים אָמָה".

ואמר רבי אלעזר, אף חרבונה רשע באותה

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת מגילה דף טז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

עצה היה, כיון שראה שלא נתקיימה עצתו, מיד ברח, כלומר ברח מלהיות עם המן, ובא ודיבר נגדו.

וזהו שנאמר (איוב כ"ז ב), "וַיִּשְׁלַךְ עָלָיו", כלומר, כשהקדוש ברוך הוא משליך פורענות על הרשע "וְלֹא יִחְמַל" עליו, "מִיָּדוּ בָרוּחַ יִבְרַח", כלומר בני סיעתו וחבריו בורחים מידו.

"וְחַמַּת הַמֶּלֶךְ שְׂכָכָה"

לאחר שתלו את המן נאמר, "וְחַמַּת הַמֶּלֶךְ שְׂכָכָה". ומתוך כך שלא נאמר "ותשך חמת המלך", ונאמר "שְׂכָכָה", משמע שהכוונה **לשתי שכיכות.**

יש אומרים שככה אחת של מלכו של עולם ושככה אחת של אחשורוש.

ויש אומרים שכחה אחת ממה שכעס על שרצה להרוג את אסתר, ושכחה אחת שכעס על שהרג את ושתי.

לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים

אמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב, לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, כלומר לא יעדיף בן אחד משאר בניו, להעניק לו יותר מהם.

שבשביל משקל שני סלעים מילת, כלומר בשביל כתונת פסים, שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר, וירדו אבותינו למצרים.

נתינת חמש חליפות לבנימין

לאחר שנתוודע יוסף לאחיו, ושלח אותם לאביו, נאמר, "לְכֻלְּם נָתַן לְאִישׁ חֲלֻפֹת שְׂמֹלֶת וּלְבִנְיָמִן נָתַן שְׁלֹשׁ מְאוֹת כֶּסֶף וְחֲמִשׁ חֲלֻפֹת שְׂמֹלֶת" (בראשית מ"ה כ"ב).

ויש לשאול, אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק, שעל ידי שהעדיפו אביו קנאו בו אחיו ונמכר לעבד כפי שנתבאר, בדבר זה עצמו יכשל הוא עצמו להעדיף את בנימין.

וביאר רבי בנימין בר יפת, שהסיבה שעשה כן, כי רמז רמז לו לבנימין, **שעתיד בן לצאת ממנו, שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות, והוא מרדכי.**

שנאמר בו, "וּמִרְדְּכָי יֵצֵא מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ" (א) בְּלְבוּשׁ מַלְכוּת (ב) תִּכְלֶת (ג) וְחֹר וְעֶטְרַת זָהָב גְּדוּלָּה (ד) וְתִכְרִיף בּוּץ (ה) וְאַרְגָּמָן" (א)

נפילת יוסף ובנימין איש על צואר אחיו

כשנתוודע יוסף לאחיו נאמר, "וַיִּפֹּל עַל צְוֹאֲרֵי בְנֵימִן אָחִיו וַיִּבְדְּ וַיִּבְנֶימִן בָּכָה עַל צְוֹאֲרָיו" (בראשית מ"ה י"ד). וביאר רבי אלעזר, שהיתה הבכייה על חרבן המקדש והמשכן.

"וַיִּפֹּל" יוסף "עַל צְוֹאֲרֵי בְנֵימִן אָחִיו וַיִּבְדְּ" על שני מקדשים שעתידין להיות בחלקו של בנימין, ועתידין ליחרב.

"וַיִּבְנֶימִן בָּכָה עַל צְוֹאֲרָיו", על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף, ועתיד ליחרב.

השוואת ראיית האחים לראיית בנימין

כשרצה יוסף להניח את דעת אחיו בשעה שנתוודע אליהם, וביקש לומר להם שאינו מקפיד עליהם על מכירתו, אמר להם, "וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוֹת וְעֵינַי אָחִי בְנֵימִן כִּי פִי הִמְדַּבֵּר אֲלֵיכֶם" (בראשית מ"ה י"ב).

וביאר רבי אלעזר, שכך אמר להם, **כשם שאין בלבי על בנימין אחי, שלא היה במכירתו, כך אין בלבי עליכם, "כי פִי הִמְדַּבֵּר אֲלֵיכֶם", כפי כן לבי.**

טוב מצרים ששלח יוסף לאביו

כשעלו אחי יוסף אל אביהם לאחר שנתוודע אליהם יוסף, נאמר, "וּלְאָבִיו שָׁלַח כְּזֹאת עֲשֵׂרֶה חֲמֹרִים נִשְׂאִים מְטוֹב מִצְרַיִם וְעֶשֶׂר אֶתְנַת נִשְׂאֹת בָּר וְלַחֵם וּמִזֹּון לְאָבִיו לְדָרְדָּר" (בראשית מ"ה כ"ג).

ואמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר, שטוב מצרים ששלח לו, הוא יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו, שזה הדבר הטוב לו מן

לקבלת ה"בקי צור" לחץ כאן

רוכש/מוכר דירה?

לחץ כאן לפנינה לעו"ד עם ניסיון רב

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת מגילה דף טז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

הכל.

תעלא בעידניה סגיד ליה

רגילים בני אדם לומר, תעלא [=שועל] בעידניה
[=אם תראה שעתו מצלחת], סגיד ליה
[=השתחוה לו].

כלומר גם מי שאין ראוי לכך מחמת עצמו,
והוא גרוע מאחרים, פעמים מחמת השעה, יש
להשתחוות לו.

ומתחילה רצו לומר שכן היה לאחר מיתת
יעקב, כשהלכו אחי יוסף והשתחוו לו, כמו
שנאמר, "וַיֵּלְכוּ גַם אָחִיו וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הֲנַפְּנוּ
לָךְ לְעַבְדִּים" (בראשית נ"י"ח).

ודחו זאת, כי אין לקרוא את יוסף לפני אחיו
שועל, שאינו גרוע מהם.

ולבסוף אמרו, **שכן היה, כשבא יוסף לבקר את
יעקב אביו, שהשתחוה לו יעקב לכבוד
מלכותו, אף על פי שהוא בנו, שעל זה ראוי
לומר, תעלא בעידניה סגיד ליה.**

ניחומים שניחם יוסף את אחיו

לאחר מיתת יעקב, כשהיו אחי יוסף יראים
שמא עתה ישיב להם את הרעה שעשו עמו,
נאמר, "וַעֲתָה אֵל תִּירָאוּ אֲנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֵת טַפְכֶם
וַיִּנְחֶם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם" (בראשית נ"כ"א).

ואמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר,
מלמד שאמר להם **דברים שמתקבלים על
הלב, ומה עשרה נרות לא יכלו לכבות נר אחד,
נר אחד היאך יכול לכבות עשרה נרות?**

"לִיהוּדִים הֵיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשֵׁשׁ וַיִּקְרֵ"

לאחר שבטלה גזירת המן והיתה הצלה
ליהודים נאמר, "לִיהוּדִים הֵיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה
וְשֵׁשׁ וַיִּקְרֵ".

והכתוב הזה מלמד על **ארבעה דברים שגזר
המן שיבטלו, ועתה כשבטלה גזרתו, נתקיימו.
ואלו הם.**

א. "אוֹרָה" זו תורה. וכן הוא אומר, "כִּי יֵרַ מִצְּוָה
וְתוֹרָה אוֹר וְדָרָךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר" (משלי ו' כ"ג).

ב. "וְשִׁמְחָה" זה יום טוב. וכן הוא אומר,
"וְשִׁמְחָתָ בְּחֻגְךָ אֶתָּה וּבְנֶךָ וּבְתוּכָךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ וְחֵלְוֵי
וְהַגֵּר וְהַיְתוּס וְהָאֱלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ" (דברים ט"ז י"ד)

ג. "וְשֵׁשׁ" זו מילה. וכן הוא אומר, "שֵׁשׁ אֲנֹכִי
עַל אֲמֶרְתְּךָ כְּמוֹצֵא שָׁלַל רָב" (תהלים קי"ט קס"ב).

ו"אֲמֶרְתְּךָ" זו מילה, שניתנה במאמר ולא
בדיבור, שנאמר, "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אֲבְרָהָם
וְאֶתָּה אֵת בְּרִיתִי תִשְׁמֹר" (בראשית י"ז ט).

ד. "וַיִּקְרֵ" **אלו תפלין, שהן כבודם של ישראל. וכן
הוא אומר, "וַיִּרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם הִ'י
נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ" (דברים כ"ח י'), ותניא,
רבי אליעזר הגדול, אומר אלו תפלין שבראש.**

קריאת עשרת בני המן

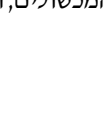
אמר רב אדא דמן יפו, שמות עשרת בני המן,
"וְאֵת פֶּרֶשְׁנֵדְתָא וְאֵת דְּלַפּוֹן וְאֵת אֶסְפֵּתָא. וְאֵת
פוֹרְתָא וְאֵת אֶדְלָא וְאֵת אֶרִידְתָא. וְאֵת
פְּרַמְשֵׁתָא וְאֵת אֶרִיסִי וְאֵת אֶרְדִּי וְאֵת וַיִּזְתָּא"
והמילה "עֶשְׂרֵת" **הסמוכה להם אחריהן,
צריך לאומרם יחד בנשימה אחת, שכולם
הוציאו נשמתם יחד.**

מורדיא דלברות

לברות הוא נהר שהיו מוליכים בו ספינות, והיה
למנהיגי הספינות עץ ארוך שבו הם מרחיקים את
הספינה מהאבנים והמכשולים, והוא נקרא מורדיא
דלברות.

וי"ו של ויזתא

אמר רבי יוחנן, וי"ו של המילה "וַיִּזְתָּא", **צריך
למותחה ולהאריכה, שתהא דומה למורדיא
של לברות.**

והטעם לכך שיש להאריכה באופן שתהא דומה
לעץ ארוך, משום שכן היה העץ שעליו נתלו

לקבלת ה"בקי צור" לחץ כאן

רוכש/מוכר דירה?

לחץ כאן לפנינה לעו"ד עם ניסיון רב

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת מגילה דף טז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

בני המן, שכולם נתלו על עץ אחד ארוך, והיו תלויים בו זה למטה מזה.

כתיבת השירות

אמר רבי חנינא בר פפא, דרש רבי שילא איש כפר תמרתא, **כל השירות כולן**, כגון שירת הים ושירת דבורה, **נכתבות אריח על גבי לבנה, ולבנה על גבי אריח.**

כלומר כתב על גבי חלק, וחלק על גבי כתב, וכל כתב יהיה שיעור של חצי חלק שתחתיו או מעליו, כמו שאריח הוא שיעור של חצי לבנה.

	אריח=כתב		
	לבנה=חלק		
	אריח=כתב		
	לבנה=חלק		
	אריח=כתב		
	לבנה=חלק		
	אריח=כתב		
	לבנה=חלק		
	אריח=כתב		
	לבנה=חלק		
	אריח=כתב		

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר	אשירה לה' כי גאה גאה	סוס ורכבו רמה בים
לישועה	זה אלי ואניוהו	עזי וזמרת יה ויהי לי
אבי וארממנהו	ה' איש מלחמה ה'	אליה
שמו	מרכבת פרעה וחילו ירה בים	ומבחר
שלשיו טבעו בים סוף	תחמת יבסו ירדו במצולת כמ	מינד
אבו	מינד ה' נאדרי בפח	יברב גאוד תהרט
ה' תרעץ אויב	תשלח חרוד יאכלמו פקש	יברוח
אפיד נעמו מים	קפאו תהמות בלב ים	נצבו כמו גד
נזלים	אחלק שקל תקלאמו	אמר
אויב ארדף אשיג	אריק חרבי תורישמו נדי	נשפת
נפשי	ברוד כסמו ים	אדירים
אדירים	מי כמכה באלם ה'	מכה נאדר בקדש
מכה נאדר בקדש	נטית מינד תבלעמו ארץ	פלא
פלא	שמעו עמים ירזון	בחסד עם זו גאלת
בחסד עם זו גאלת	אחז ישבי פלשת	קדש
קדש	אילי מואב יאחזמו רעד	אדום
אדום	בגדל זרועד ידמו פאבן	כל ישבי כנען
כל ישבי כנען	תבאמו ותפעמו בהר נחלתד	נפחד
נפחד	ה' ימלד לעלם ועד	יעבר עמד ה'
יעבר עמד ה'	תבאמו ותפעמו בהר נחלתד	קנית
קנית	ה' ימלד לעלם ועד	לשבתד פעלת ה'
לשבתד פעלת ה'	ובני ישראל הלכו ביבשה בתוד הים	אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר

יוצאים מכלל זה שירה של בני המן, כלומר כתיבת עשרת בני המן שהם כתובים כמו שירה, **וכן שירת מלכי כנען, שהן כתובות אריח על גבי אריח, ולבנה על גבי לבנה.**

כלומר כתב על גבי כתב, וחלק על גבי חלק, וגם באלו החלק הוא פי שתיים מהכתב.

והסיבה לכך שבאלו הכתב על גבי כתב, כדי שלא תהא תקומה למפלתם.

אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב
אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב
אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב
אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב
אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב
אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב
אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב
אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב
אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב
אריח=כתב	לבנה=חלק	אריח=כתב

איש	ואת
פרשנדתא	ואת
דלפון	ואת
אספתא	ואת
פורתא	ואת
אדליא	ואת
ארדתא	ואת
פרמשתא	ואת
אריסי	ואת
ארדי	ואת
זנתא	עשרת

דברי אחשורוש לאסתר על מספר ההרואים

כשהתחיל אחשורוש לומר לאסתר את שארע ביום שנלחמו היהודים בשונאיהם, **התחיל דבריו כד, "בשוישן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש ואת עשרת בני המן בשאר מדינות המלך מה עשו", ומשמע שדיבר בכעס, שהרגו היהודים אנשים רבים.**

ובא מלאך וסתרו על פיו, ושינה טעמו, ואמר, "ומה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עוד ויעש".

מצוות קריאת המגילה

נאמר במגילה, "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות ואת אשר כתב מרדכי אליהם. פי המן בן המדתא האגגי צרר כל היהודים חשב על היהודים לאבדם והפיל פור הוא הגורל להמם ולאבדם. ובבאה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה אשר חשב על היהודים על ראשו ותלו אתו ואת בניו על העץ".

ואין כוונת הכתוב "ובבאה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה", שכשבאה אסתר

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת מגילה דף טז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

לפני המלך, בקשה אסתר שיכתב בספר שישוב מחשבת המן.

כי אם כוונת הכתוב לאמירת אסתר למלך, היה צריך להיות כתוב "וּבְבֹאָהּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ אָמְרָה".

אלא כוונת הכתוב, שכל המסופר במגילה, שהמן חשב על היהודים לאבדם, ובאה אסתר לפני המלך להתחנן לו, כל זה "אָמְרָה עִם הַסֵּפֶר".

כלומר יאמר כל אחד בפיו מהמגילה כל שנה ושנה, ומכאן שמצווה לקרוא את המגילה.

מגילה צריכה שרטוט כספר תורה

נאמר במגילה "דְּבָרֵי שְׁלוֹם וְאִמְתּוּ", ואמר רבי תנחום או רבי אסי, מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה כלומר כספר תורה עצמו, שצריך שרטוט מהלכה למשה מסיני.

הדברים שגרמו לנס פורים

לדברי רבי יוחנן, סוף הפסוק, "דְּבָרֵי הַצְּמוּת וְזַעֲקָתָם" נמשך עם תחילת הכתוב שאחריו "וּמֵאֲמַר אֶסְתֵּר קִיָּם דְּבָרֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה".

ללמד ששני דברים אלה יחד גרמו להצלה ולנס פורים, גם דברי הצומות וזעקתם, וגם מה שבאה אסתר ואמרה דבריה לאחשורוש.

"מְרַדְּכֵי הַיְהוּדִי ... רְצוּי לָרֵב אַחֲיוּ"

נאמר בסוף המגילה, "כִּי מְרַדְּכֵי הַיְהוּדִי מְשַׁנְּה לְמַלְךְ אַחְשֻׁרוּשׁ וְגָדוּל לַיְהוּדִים וְרְצוּי לָרֵב אַחֲיוּ", ולא לכל אחיו.

מלמד שפרשו ממנו מקצת סנהדרין, לפי שבטל מדברי תורה ונכנס לשררה.

גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות

אמר רב יוסף, גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות.

שכן מתחילה, בימי כורש, כשעלה מרדכי עם זרובבל מן הגולה, נמנה מרדכי אחרי ארבעה.

שנאמר, "אֲשֶׁר בָּאוּ עִם זְרֻבָּבֶל (א) יְשׁוּעַ (ב) נְחֻמְיָה (ג) שְׁרָיָה (ד) רְעֵלְיָה (ה) מְרַדְּכֵי בְּלָשׁוֹן מִסֵּפֶר בְּגוֹי רְחוּם בְּעֵנָה מִסֵּפֶר אֲנָשֵׁי עִם יִשְׂרָאֵל" (עזרא ב' ב').

ולאחר שנעשה מרדכי משנה למלך, אף על פי שהציל נפשות ישראל, ירדה חשיבותו אצל החכמים, וכשהזכירו שוב את הבאים עם זרובבל, בימי דריוש האחרון, נמנה מרדכי אחרי חמישה.

שנאמר "הַבָּאִים עִם זְרֻבָּבֶל (א) יְשׁוּעַ (ב) נְחֻמְיָה (ג) עֲזַרְיָה (ד) רְעֵמְיָה (ה) נְחֻמְנִי (ו) מְרַדְּכֵי בְּלָשׁוֹן מִסֵּפֶר בְּגוֹי רְחוּם בְּעֵנָה מִסֵּפֶר אֲנָשֵׁי עִם יִשְׂרָאֵל" (נחמיה ז' ז').

גדול תלמוד תורה יותר מבנין בית המקדש

אמר רב או רב שמואל בר מרתא, גדול תלמוד תורה יותר מבנין בית המקדש.

שכן מצינו בעזרא שלא עלה עם זרובבל בימי כורש, והתעכב בבבל עד השנה השביעית לדריוש האחרון, לאחר שנבנה הבית.

שנאמר "וַיָּבֵא יְרוּשָׁלַם בְּחֻדְשׁ הַחֲמִישִׁי הָיָא שְׁנַת הַשְּׁבִיעִית לְמַלְכּוֹ" (עזרא ז' ח').

ואמרו במדרש שהסיבה לכך שהתעכב בבבל, כי היה לומד שם תורה מפני ברוך בן נריה.

הרי שבשביל תלמוד תורה, לא עלה עזרא להתעסק בבנין בית המקדש.

גדול תלמוד תורה יותר מכבוד אב ואם

אמר רבה אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא, גדול תלמוד תורה יותר מכבוד אב ואם.

שכל אותן ארבע עשרה שנים שהיה יעקב אבינו בבית עבר ולמד תורה, ולא קיים בהם מצוות כבוד אב, לא נענש, כפי שיתבאר בעזה"י בדף י"ז.

לקבלת ה"בקי צור" לחץ כאן

רוכש/מוכר דירה?

לחץ כאן לפנינה לעו"ד עם ניסיון רב